

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kolozsvár, St. Baron Páp (Brassai-utca) 19

Telefon: 3181
Szerk. és kiadóhivatal 377, 228 és 1947

Előfizetés: 3181
I. Diszkrét 2. II. 8.

DL. Ramasetter Róbert
I. Diszkrét 2. II. 8.

Budapest

ITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — ck 40—
Egyszám ára — — ck 4—

1926 Október 5 Kedd

Uj-Kelet * IX. évfolyam * 216 szám

5687 Tisri 27

Költségvetés és új adók előtt

Irtia Ligeti Sándor

A minisztériumokban most dolgoznak a jövő évi állami költségvetésen s az adófizető polgárok gondterhes arccal várják s olvassák a kiszivárgó híreket. A pénzügyminiszternek gondja van rá, hogy a túlzott híreket meg is cáfolja, nem lesz 42 milliárdos költségvetésünk, a tavalyit alig 4—5 milliárddal fogja túlháladni. S mert 1925-ben 35 milliárd bevételünk volt, az új költségvetés eszerint nem lépi túl a 40 milliárdot. A pénzügyminiszteri vigasz tehát 2 milliárd megtakarítást jelent az adófizetőknek, az 5 milliárdos többlet azonban azt jelenti, hogy az ország minden lakosára, csecsemőktől vénemberekig fejenként 300 lej adótöbblet esik a jövő évben.

Az állam háztartása nem afféle egyszerű dolog, mint a családoké. Ha itt érvényesülhet az a jelszó, hogy addig takarozunk, míg a paplanunk ér, vagyis aszerint költsékezzünk, amilyen bevételünk van, az állam először szükségleteit állapítja meg s ezekhez szabja bevételeit, elsősorban az adókat.

Minden szükségletéről lehet azonban bőven is, szűkösen is gondoskodni. Az állam szükségletei, csak úgy mint a magánosoké, bizonyos sorrendet mutatnak, fontosságuk, szükségességük szerint, s ha vannak, amelyeket feltétlenül ki kell elégíteni, vannak olyanok is, amelyekről való gondoskodás nem feltétlenül szükséges, tehát halaszthatók, vagy csak részben elégtendőek ki.

Nemcsak az észszerű takarékoság elve kell tehát, hogy érvényesüljön az államháztartásban, de számolni kell egy igen fontos tényezővel is: a nemzet anyagi erejével, az adófizetők teherbírással. Amennyire dícséretes, hogy a pénzügyminiszter a költségvetés emelésével jobban kíván az ország szükségleteiről gondoskodni mint elődje, annyira kárhóztatandó, hogy a mai gazdasági viszonyok között adóemeléssel akarja fedezni a költségvetési többletet, ami, mint fentebb említettem, fejenként 300 lej jelent az ország lakosságának.

Az adózás mai módja messze áll attól, hogy a polgárság megértéssel zugolódás nélkül járuljon hozzá a közterhekhez. Az adómentes létminimum tulajdonság, az adózásnál leszámítható családi terhek, az eltartott családtagok miatt, jelentéktelenek. Az iparra, kereskedelemre mért adó oly nyomasztó, hogy a kormányt évről-évre sérelmeket tartalmazó feliratok özöne kéri a terhek enyhítésére. A földadót most készűl felemelni a pénzügyminisztérium, hogy felezetet nyírjon az új költségvetési többlet: s ugyanígy tervezi a monopóliumok, dohány, s s a bányajáratékek felemelését is.

Akik azonban a nemzetgazdaság természetét ismerik s a javak forgalombahozatalánál az árak kialakulását figyelik, azok tudják, hogy a földadóemelést jórészt a gazdálkodók áthárítják a fogyasztókra, különösen rossz termés esetén, amikor az árak megállapítása inkább a termelők kedvére történik. Az ország mai helyzetét aligha opportünus új adókkal súlyosítani. Helyre kell előbb állítani a gazdasági és pénzügyi helyzetnek egészségét, a tökéhiányon kell enyhíteni, amire nézve már annyiszor kapunk minisiteri ígéretek, reorganizálni kell a hiteléletet, az ország belső és külső hitelét újra, intézményesen kell megszervezni s mind ezt azért, hogy termelőmunka induljon meg, nem leépítés, hogy a kereseti lehetőségek javuljanak s a fizetésképtelenségek csökkenjenek, s hogy az adófizetőknek ne fájjon mindig túlságosan a fejük, honnan teremtsék elő az adót. Köztudatba kell hogy menjen az a feltétel, hogy az állam nem egy felettünk álló, vérünket és pénzüket szívó rém, hanem az állam

mi vagyunk valamennyien, akik itt élünk s dolgozunk, s ha a közszükségletekre adunk, magunknak adunk, s hogy a közfunkciók nekünk magunknak hasznosak elsősorban, s nem azoknak, akik mint köztisztviselők, ellátják a funkciókat. Meg kell változtatni az adófizetők szemléletét, adómorált kell békíteni nevelni, hogy szívesen és önként vállalják kötelességükben teljesítsék kötelességeiket az állammal szemben, de meg kell, hogy változzék az adófizetők szelleme is, akikről megértést és méltányosságot követelünk.

Gazdasági reformokat és nagy nevelőmunkát kellene tehát elsősorban megvalósítani, mielőtt új adóterheket vezetnénk be. Fizetőképessé kell tenni az országot.

Akik az ország sorsát intézik, főleg pénzügyi sorsát, egy-egy szabaddórájukban vegyék

elő a nagy nemzetgazdászok munkáit s olvassanak belőlük. Most adóemelést előtt különösen ajánlom Ricardo Dávidtól „A közgazdaság és adózás alapelveit”:

„Adó az a rész valamely ország földjének és munkájának termékéből, melyet a kormány rendelkezésére bocsátanak és amelyet végül mindig vagy az ország tőkéjéből, vagy annak kamatjából fizetnek.

Midőn a kormányzatnak újabb adók bocsátása által még növekedő fogyasztása a nép részéről vagy gyarapodó termeléssel, vagy csökkentő fogyasztással találkozunk, akkor az adó a jövődelemre esik és a nemzeti tőke érintetlen marad. De ha a nép termelése nem gyarapodott, vagy meddő fogyasztása nem csökkent, akkor az adó szükségkép a tőkére esik, más szóval meg fogja csorbítani a termékeny fogyasztásra szánt alapot. Ennek következtében a nép és az állam segélyforrásai gyarapodó gyorsasággal fognak klapadni és nyomor és romlás fog következni.”

A munkaügyi minisztériumban bizottságot szerveztek az építkezés támogatására

(Bucaresti-Bukarest, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Trancu Jasi munkaügyi miniszter a minisztérium kebelén belüli egy bizottságot alakított az építkezések támogatására. A miniszter a bizottság megalakulásával kapcsolatban nyilatkozatot adott a fővárosi lapoknak, amelyben leszögezi, hogy az építkezések örvendően emelkedéseket mutatnak, de legalább ötszörösére kell fejleszteni az építkezéseket. Örömmel regisztrálta, hogy az értekezletnek, amelyet nagybankok és iparvállalatok képviselőinek bevonásával tartott, máris meg van a hatása, mert a bankok legnagyobb része hozzákezdett tisztviselőlakások építéséhez. Ennek két haszna is van, egyrészt munkaalkalmat nyújt az építőmunkásoknak, másrészt az eddig tisztviselők által lakott lakások a szabadforgalom rendelkezésére bocsátja.

Megint egy inspektor érkezett a kolozsvári városházára

Miloteanu és Hodor inspektorok után elküldték Kolozsvárra Tomescu vezérfelügyelőt, a városi tanácsok feloszlításának szakértőjét. Kedden dönt a legfőbb közigazgatási tanács a kolozsvári tanács sorsáról

(Uj-Kelet, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már nemcsak a város tanácsát, de Kolozsvár egész lakosságát idegesíti az a herce-hurc, amely a jobbsorsra érdemes városi tanácsnak hetek óta oszlatyrosztul jut. Noha a városi tanács tiszta választás útján jutott mandátumhoz és egyetlen illegális aktus sem követett el, bizonyos érdekelt körök valóságos hajszát indítottak olyan ürügyek után, amelyek alapján fel lehetne oszlatni az ellenzéki színvetű tanácsot.

Hetek óta rémítgatik a városi tanácsot a feloszlításról szóló bucaresti hírek, amelyek érthető módon megbénítanak minden konstruktív munkát a városházán. A kolozsvári városi tanács működésének hathónapos időtartama alatt háromszor vezettek a kormány utasítására különböző inspektorok vizsgálatot a tanács eddigi működése ellen és tízannyiszor terjedt el már a hír, hogy a tanácsot feloszlítják.

Amint azonban ma kiderült, sem a Hodor és Miloteanu közigazgatási vezérfelügyelők által tartott vizsgálatok nem tudtak elegendő ürügyet szolgáltatni Kolozsvár törvényhatósági bizottságának felcsúztatására. Tegnap délután ugyanis egy újabb vezérfelügyelő érkezett Kolozsvárra azzal a sürgős megbízással, hogy a város ügyvezetését felülvizsgálja és arról a kormánynak jelentést tegyen. Ezután Tomescu vezérfelügyelő tett látogatást a kolozsvári városházán, akinek vizsgálata alapján történt meg az aradi, nagyváradi és a többi városi tanácsok feloszlítása. Tomescu vezérfelügyelővel egyide

jűleg érkezett vissza Kolozsvárra Osvada polgármesterhelyettes, aki — mint azt megírtuk — távol maradt a tanács csüörtöki közgyűléséről.

Tomescu vezérfelügyelő megérkezése után azonnal összehívta az egyes ügyosztályok vezetőit és referenseit és megkezdte az ügyosztályok munkavitelének és a város pénzügyi helyzetének felülvizsgálását. Amint bucaresti tudósítónk jelenti, Tomescu azért jött Kolozsvárra, mert a legfőbb közigazgatási tanács szombat esti ülésén — melyen végül is tárgyalás alá került a tanács ügye — úgy döntött, hogy mivel Miloteanu felügyelő által emelt vádak nem szolgáltatnak komoly alapot a tanács feloszlítására, újabb vizsgálat lefolytatását rendel el, amelynek végrehajtó szervétől Miloteanu és Hodor után most a szigorúnak ismert Tomescu vezérfelügyelőt szemelték ki.

Az Uj Kelet munkatársa a délelőtt folyamán felkereste Tomescu felügyelőt, aki azonban az érdembeli nyilatkozatadás elől mereven elzárkózott. Kijelentette, hogy nem tudja milyen

Ha Temesvárra jön,
el ne mulassa az ország legnagyobb, egyben Erdély egyetlen szemérműszaktületét, a **MORAVETZ céget,**
meglátogatni és meggyőződni hatalmas rakárunkról és olcsó árainkról. Bármilyen szemérművet vételkényszer nélkül eljártunk önnék. Jegyzék ingyen.

gő-
ép-
m-
V
en)
K.
“
tor
lop
k, disztár-
és kések,
és sakter-
tényezést.
No 22.
magoló
k
jutányo-
a
n
RADEA
01—103

A dollárnál is jobb valuta a Sipos-féle harisnya. Kapható Cluj, Reg. Ferdinand-ut 8.

intencióval delegálta őt a kormány a vizsgálat megajátására, mert ő csak egyszerű tisztviselő, aki felelőtlenség nélkül rendelkezik az életében jár el. Mindenesetre biztosított arról, hogy respektálja a városi autonómia integritását és a vizsgálat folyamán a törvényesség szellemében fog eljárni.

Tomescu felügyelő nagyon rövid ideig ideig tartó hatékony Kolozsváron, mert a legfőbb közigazgatási tanács kedde este újabb ülést tart, amelyen már be kell számolnia Kolozsvár vizsgálatának eredményéről. Mivel a tanács eddigi működése alatt nem hozott olyan intézkedést, amely a közigazgatási törvény rendelkezésével ellentétes, nem valószínű, hogy ez az újabb tőrtura elegendő anyagot szállíthatna a felsőbb fórumoknak a tanács feloszlására. Ha azonban ez mégis bekövetkezik, úgy kétségtelenül kizárólag Tomescu felügyelő „éremes” lesz, aki ügylész az akadémia feloszlásában.

Papp Sándor képképzőművész

Tegnap, vasárnap délelőtt nyílt meg a vármegyeháza üzemtermében Papp Sándor festőművész, a kolozsvári szépművészeti akadémia igazgatójának képképzőművészeti kiállítása.

Papp Sándor nem a forrongó, új utakat kereső művésznek tűnik, minden esztendőben megelégszik a lehiggadt tudás vonalvetésével, a lezúrt és formákban gondolkodó látszó színtelenséggel. Aki ismeri Papp Sándort, a gondolkodót, az nagyon is természetesen fogja találni azt a harmónikus kiegyensúlyozottságot, mely ezekben a képekben előtűnik, mely a színek és vonalak, foltok és hangulatok egyensúlyában első látásra észrevevődik rajtuk.

E képek alkotója kétségen kívül túl van már az ifjúság és a korai férfikor vívódásain: azeme meggyugodtan sikklik a természet által nyújtott primár szépségeken, a tenger kékjén, az erdők virágos tisztán, a csurranó, szinte édeskés raputésen. Ami pedig leginkább megállít a képeken, az a fölülnyes mesterségbeli tudás, melyet az egész fiatal generáció művészei közül csak igen kevesen mondhatnak magukénak; ez a jobbik értelemben vett akadémizmus, mely ugyan nem bontja fel problémákká a természet adottságait, de becsületos felkészültséggel fog hozzá a meglévő és kínálkozó feladatok megoldásához.

Papp Sándor művészi ereje legteljesebben portréin nyilatkozik meg. Ezekben gazdag teljességgel tudja felvázolni létezeretét, latin pompázásra hajlamos megfigyeléseit: a hús, a fény, a szövet fényjátékát, a nagy spanyol klasszikus sokra emlékeztető vegetatív elevenségét. Az önmagában és önmagáért való szépség barátai sok örömmel merülhetnek el a portrék nemes precizitásában, sőt talán még azok is, akik a modern portréművészetben a lélek és idegek játékaival küldő, expresszív kifejezést keresik.

Papp Sándor egyetlen iskolához sem tartozó művész, de művészetében szerencsésen alkalmazza minden iskolák lezúrt eredményeit: a klasszicizmus mesteri rajztudását és kompozitív formaeztétikáját, az impresszionizmus színgazdagságát, a plain aire világosságát és fények iránti nemes érzékenységét.

Felfedezni őt valóban izléstelenség lenne a kritikus részéről, őt, aki mögött évtizedes, sikerekben gazdag pedagógusi múlt, becsületesen megharcolt küzdelmek eredményei sorakoznak fel; akinek külső és belső habitusa egy nemes, mely gondolatokban, horizontális létezésében feloldott élet gazdagságának hordozója.

Szerényen, mint minden igazi művész és az élet nagy problémáival verekvő ember lép most újra kolozsvári közönsége elé, mely reméli — teljes mértékben méltányolni fogja művészetét.

Ünnepele a hatvanéves nagyváradi zsidó nőegylet

(Oradea-Mare-Nagyvárad, október 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután diszközgyűlés keretében ünnepelte meg a nagyváradi zsidó nőegylet hatvanéves fennállásának évfordulóját. A jubileumot a Kereskedelmi Csarnok dísztermében a város egész társadalma részvételével tartották meg.

A diszközgyűlést özv. Schütz Albertné, az egylet elnöknője nyitotta meg, majd Sebestyén Dezső titkár ismertette az egylet gazdag múltját. Ezután Gerő Ámin nyugalmazott rendőrkapitány, az egylet egykori titkára szintén a nőegylet múltjáról tartott érdekes értekezletet.

Ruth Klára, a jónévtű költőné saját költeményeiből olvasott fel nagy tetszés mellett. A fiatal költőné rengeteg tapsot és virágot kapott. Kecskeméti Lipót főrabbi, Nu sbaum Samuel hitk. elnök szintén megelégedettül beszédben méltatták a nőegylet működését.

Candrea Jánosné a román nőegylet, Bucico Coriolanné a Mircea egylet, dr. Turhy Kálmán a protestáns nőegylet nevében és dr. Adorján Ármán a Gyermekebarát Egyesület nevében tartottak üdvözlő beszédeket. Ezután felolvasták Fuchs Benjámin főrabbi levelét, amelyben szánálatának ad kifejezést, hogy betegsége miatt nem tud résztvenni a gyűlésen. Szalonta, Temesvár, Kolozsvár, Karásebes zsidó nőegyletei és leányegyletei is üdvözlő táviratot küldtek a jubileum alkalmából.

Csak az új vámtörvény életbeléptetése után kerülhet sor a vámszabadraktárak felállítására

Kolozsvárt és Nagyváradot mellőzték az új tőzsdetörvényjavaslat előkészítésénél

(Cluj-Kolozsvár, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már hosszú idő óta Erdély és Bánát közigazgatási életét a majdnem naponként felmerülő problémák között találja a legiustentatívában a vámszabadraktárak és a tőzsdék felállításának kérdése foglalkoztatja. Ez az intenzív érdeklődés különösen az utóbbi hetek folyamán fokozódott nagymértékben, amikor tudvalevőleg Manolescu pénzügyminiszterhez írt egyetemes előbb Nagyváradon, majd a kolozsvári gazdasági anekétján tett olyan kijelentéseket, amelyek határozottan arra engedtek következtetni, hogy úgy a vámszabadraktárak kérdése, mint a tőzsdék felállításának ügye már a legközelebbi jövőben végleges megoldásra fog jutni. Manolescu — amint annak idején közöltük — kolozsvári gazdasági anekétján kijelentette, hogy a kormány a vámszabadraktár felállítására a koncessziókat nyomban ki fogja adni, míhelyt az egyes városokban megalkotnak azok a konzorciumok, amelyek egy anyagot, mint morális szempontokból biztosíthatják az egyes vámszabadraktárak zavartalan működését.

Az egyik legutóbbi bukaresti jelentés szerint Arad részére a vámszabadraktár koncesszióját a legfőbb gazdasági tanács már oda is ígérte az aradi Victoria Banknak, amelynek tulajalevőleg erre a célra megfelelő raktárhelyiségek vannak, a kolozsvári koncesszió kiadását pedig egyelőre függőben tartották mindaddig, amíg a kereskedelmi és iparkamara az erre megfelelő konzorciumot össze tudja hozni. Ilyenformán a vámszabadraktárak ügye a legjobban uton haladt a megoldás felé és ezt Erdély és Bánát kereskedelmi és ipari köréi nagy megnyugvással vették tudomásul.

Ez a megnyugvás azonban, amint az mára kiderült, tulságosan korai volt. Feltehetően megbízható helyről ugyanis úgy értesülünk, hogy Lepadatu pénzügyminiszternek ebben a kérdésben az az álláspontja, hogy a vámszabadraktárak felállításának módosztatit a készülő új vámtörvényben rendezi s amíg az új vámtörvényt a kamara meg nem szavazza és életbe nem lép-tetik, egyetlen vámszabadraktár felállítását sem engedélyezi. Ez nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a vámszabadraktárak felállítására a legjobb esetben is, csak egy év múlva kerülhet sor, mert az új vámtörvény előreláthatólag csak a késő ős folyamán kerül a parlament elé, úgy, hogy annak megszavazása és életbeléptetése januárnál előbb aligha várható. A realizálásra azonban csak a jövő év közepén kerülhet sor, miután a legtöbb erdélyi város nem rendelkezik megfelelő kész raktárhelyiségekkel, már pedig ezek felépítéséhez néhány hónap feltétlenül szükséges.

Ennél sokkal súlyosabb és szinte misztikus-

nak látszó dolog történt az új tőzsdetörvényvel kapcsolatosan is, amelynek főbb alapelveit az Uj Kelet egyik legutóbbi számában már ismertettük. Az új tőzsdetörvényjavaslat, amelyet egy speciális bizottság állított össze, Temesvár és Nagyváradot j-löli meg az erdélyi és a bánági tőzsdék székhelyeül. Ezzel szemben Manolescu kolozsvári anekétján úgy nyilatkozott, hogy az erdélyi városok közül elsősorban Kolozsvár jöhet számításba tőzsdé szempontjából, más város pedig csak az esetben kapja ezt meg, ha az új törvényben Erdély és Bánát részére két tőzsdét kreálnának.

A három város között ilyen módon érhető versengés indult meg a tőzsdé elnyerése érdekében, mégpedig szinte egyenlő esélyekkel, amennyiben Kolozsvár Manolescu ígérterére támaszkodott, Temesvár és Nagyvárad esélyeit pedig az új törvényjavaslat támasztotta alá. Közben történt azonban valami. A kereskedelemügyi minisztérium Kolozsvár és Nagyvárad mellőzésével a temesvári Lloyd-társulatot és az Arad-bánági kereskedelmi egyesületet felhívta arra, hogy a tőzsdetörvényjavaslat előkészítő, illetőleg ellenőrző bizottságába delegáljon megbízottat. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ezt a mellőzést úgy akarta most kiparizolni, hogy igen terjedelmes és alaposan megindokolt memorandumban kérje a kormányt arra, hogy a kamarának egy megbízottját szintén delegálja az előkészítő bizottságba.

A kamara a memorandumban kifejti, hogy még 1920-ban ő volt az első, aki az erdélyi tőzsdé felállítására érdekében megindította a mozgalmat és ennek alapján 1922-ben, az akkori kormány a kamarának egy megbízottját már delegálta is a tőzsdetörvény előkészítő bizottságába. A kamara kéri tehát, hogy a szerzett jog alapján az ő delegátusát is vonják most be az előkészítő bizottságba.

A vámszabadraktárak és a tőzsdé ügyének újabb kedvezőtlen kialakulása, amely egész váratlanul érte Kolozsvár gazdasági köréit, általános kedvetlenséget idézett elő.

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav—Brasov

Legujabb bécsi bőr- és ruhakészítések
óriási választékban, rendkívül olcsó árakban s most megnyílt
„CORSO”-bazárban (Hotel Transilvania épület)
Cluj, R. g. Ferdinand
No 17.
(v. Wessolényi E.-n.)

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fiókküzet Str. Baritiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Motilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

Joske

Küönös ezuttal nem küzdöttek hanem egy bennünket és jószág, a emberi alagságára.

É; hog szí házi drá döbb volt, bolygó hata magyar elő idézője, har főhősének sorsunk, go fájdalma sít az érzéketle tudta rázni ez annak tu nek alján kertnek egy nek és oda a nevelés. a mostak, hog zónságes éle az érzésre t

A nagy most már t „Szomorúsá kotás, mint való mű is kivonata a nek, mely mutató, sziv a romantik zasztja élet mérhetetlen mét, aki ex a lázban, v Szent örül világ gonos álmódzókn

Ossyp nek tett ele ennyi tulfo talékul a mese kereté rendítő fék nak éneke a valódi me élet sürített lélettel, jórá cióvá lehet, ket megjárt hálóját.

Joske m szombaton t Tragikum t a „végző do ködlik: a s hatalma és Mindannya latosan szép az egész elő kájával, min asszony kár közönséges a szegénység csak a gazd fokozottabb

S hogy nyire élet é Színház szik vételes felk játszották. A össze ennyi Maga a sziv Marsi Gizi val, hangján bájjával. Mil nianszot fő Kemény Láz zoló erejé Laczkó Ara nagy alakit

nőgyelet

és virágot kapott. Vu sbaum Sámuel üdületü beszédben st.

nőgyelet, Bucico dr. Turhy Kálmán és dr. Adorján üdület nevében tartottán felolvasták a lét, amelyben sajtó betegsége miatt. Szalonta, T. es zsidó nőgyelei viratot küldtek a

se után Illtására nyjavaslat

j törzse-törvényel főbb alapelveit az amában már ismer-vaslat, amelyet egy össze, Temesvár és rdélyi és a bánági zemberben Manolescu ilatkozott, hogy az sorban Kolozsvár pontjából, más va-ppja ezt meg, ha az B.át részére két

ily módon érhető de elnyerése érde-nyenlő esélyekkel, noilescou igératere Nagyvárad esélyeit t támogatott alá. ami. A keresede-svár és Nagyvárad byd társulatot és az egyesületet felhiva javaslat előkészíté-égába delegáljon ereskedelmi és ipar-akerja most kipa-tes és alaposan meg-kerje a kormányt egy megbízottját tő bizottságba. amban kifejtji, hogy ő, aki az erdélyi en megindította a n 1922 ben, az ak egy megbízottját rvény előkészítő bi-vehát, hogy a szer-gátusát is vonják tságba. es a törzse ügyének es, amely egész vá-ásági köreit, álta-t elő.

ul LEO
Ghimbay—Brasov

niu 8. Cal. Motilox
3. Telefon 877

Joske a magyar színpadon

Küönös, különös este volt. A színpadon ezuttal nem gáláns dámák és jólvasalt ficurak küzdöttek az író által kirabott végzet ellen, hanem egy zsidó mesejáték alakjai döbentettek bennünket életünk örök tragikumaira, a szív és jószág, a mindöröktől fogva élő gonoszság és emberi alacsonyág konfliktusának szomorúságára.

És hogy ez az este a sokványos magyar színházi dráma-bemutatóknál forróbb és elragadóbb volt, annak nemcsak a vilnaiak közöttünk bolygó hatalmas színjátszó szelleme, nemcsak a magyar előadás kifogástalansága volt az előidézője, hanem elsősorban talán az, hogy a mese főhősének tragikumában a mi egész letiport srunk, gonoszok kezében vergődő életünk fájdalma sikoltott fel. S hogy még a gögőöket, az érzéketleneket, a gondolatlanokat is meg tudta rázni Ossyp Dymov mesteri mesejátéka, ez annak tudható be, hogy a lelkek szennyesé-nek alján mindenkiben meghuzódik az édenkertnek egy elveszejtett sugara, — a szerelemnek és odaadásnak egy tiszta villanása, melyet a nevelés a kapzsiság, a gonosz tradíciók elmostak, hogy a nyitva hagyott réseken a közönséges élet áradásának szennyt zugasssák be az érzésre teremtett szívek alá.

A magyar színházi forró sikertől előadás után most már bebironyítottan áll előttünk, hogy a „Szomorúságának énekese“, mint színpadi alkotás, mint önmagában megálló és önmagáért való mű is elsőrangú: mesévé egyszerűített kivonata a gettóban szülő keleti zsidó életnek, mely míg egyfelől félszeg, anyagi, kép-mutató, szivtelen egyedeket termel ki, másfelől a romantika legkékebb szírmu virágait dúsasztja életre: a Joske alakját, a zenélő szavu mérhetetlen szívjósággal teljes muzikus szerelmét, aki extáziában vergődve, önmagát feloldva a lázban, végül is az örületlen nyungszik meg. Szent örületben, mely egyetlen menedéke a világ gonosz valóságával megbirkózni nem tudó álmodozóknak, a dal és mámor tűzöttjeinek.

Ossyp Dymov a legmélyebb művészösztö- nek tett eleget, amikor ennyi érzés-esszenciát, ennyi túlfokozott életet nem dobott oda mar-talékul a naturalista életlátásnak, hanem a mese keretébe gyömöszölte csodálatos és meg-rendítő féktelenségeit. Éppen a „Szomorúsá- gának énekese“ a legeklatásabb példa arra, hogy a valódi mese — Andersen! — mennyire az élet sürített tapasztalatainak keretévé, életszem- lélettel, józággal, bölcsességgel átszőtt re-ve- cióvá lehet, ha igazi művész, poklokat és ege- ket megjárt költő szövi erőssé csodálatos pók- hálóját.

Joske megtiprott szívének piros folyamán szombat est a legtisztább és legigazabb Tragikum táji felé tettünk utazást, oda, ahol a „végtől dolgok“ kék és fájdalmas horizontja ködlik: a szerelem kétségbeesése, a gonoszság hatalma és a jószág megrendítő hiábavalósága. Mindannyian fokozottan éreztük Joske csodá- latosan szép és nagy szívének dobbanását, mely az egész előadást átszötte különleges muzi- kájával, mindannyian megborzongtunk a tyukos asszony káráló hangjára, mely az élet rideg közönségeségének gyilkos hidegű követő volt: a szegénység és alacsonyág hangja, melynél csak a gazdagok alantassága és közönségesége fokozottabb.

S hogy a „Szomorúságának énekese“ meny- nyire élet és költészet egyben, azt a Magyar Színház színészeinek játéka mutatta, az a ki- vételes felkészültség, mellyel szerepeiket meg- játszották. Forgács talán még sohaem olvadt össze ennyire mélyen és odaadóan szerepével. Maga a szív és maga a jószág volt. Mellette Marsi Gizi excollált, mesébe illő meszeszerűsége- vel, hangjának meleg zeneiségével, tiszta, nemes bájával. Mihályffy reális és groteszk, minden niánszot fölényes művészettel megjátszó volt. Kemény László megrázott naturalisztikus ábrá- zoló erejével, felviharzó érzésgazdagságával. Laczkó Aranka tyukosasszonya feledhetlenül nagy alakítás volt. Hoykó meleg közvetlensége

mindenkit megfogott. Miklóssy M regit annyi realitással játszott, hogy szinte megzavarta a publikumot. Mester Tibor is sok kvalitásról tett tanúságot ezuttal. A darab fő női szerepét Izszáky Margit játszotta, akinek minden saván megérzett az elmélyültség és az a belső láz, amellyel szerepét áthasonította egyéniségéhez.

A darab fordítóját: Szabó Imrét, aki meg- becsülhetetlen művészi munkát végzett, Imre Sándorral, a darab kitűnő rendezőjével együtt a közönség hoissan és viharosan ünnepelte. Gyönyörű, diadalmas este volt, örökre feledhetetlen. Joske fájdalmas szíve mindenki szívében diadalmaskodott... (s. l.)

„Anglia és Franciaország között szívélyesebb a viszony, mint valaha“

Chamberlain és Briand újabb találkozására Párisban

(Páris, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol-francia tárgyalások tegnap egy további lépéssel haladtak előbbre. Chamberlain vasárnap ismét tanácskozott Brianddal és erről a tanácskozásról a következő hivatalos kommunikét adták ki:

„A két államterfű megbeszélte a külpolitikai eseményeket, elsősorban a thory-i francia- német tárgyalásokat. A megbeszélés kitűnő atmoszférában folyt le és konstatálták, hogy a két miniszter közötti egyetértés sailárdabb és szívélyesebb, mint valaha“.

Briand kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a német-francia tárgyalásokat rövidesen folytatják, a többi érdekelt állammal a legszorosabb kontaktusban.

A lapok szerint Briand és Chamberlain találkozására megcáfolja azokat a kommentárokat, amelyek szerint a livornói találkozás Thory ellen irányult volna. Chamberlain informálta Briandot Mussolini nézeteiről és kívánságairól.

Ha Mussolini megkísérelné más országba is bevezetni a faszizmust...

(London, október 4.) Chamberlain ma este visszatért. A pályaudvaron az újságírók az a következő nyilatkozatot tette:

— Livornóban csak két jó barát találkozt. Teljesen téves a dolgoknak olyatán való beállítása, hogy a megbeszélésen a német francia barátságot ellensúlyozni akartam. Tényleg szó esett a thoryi tanácskozásról, de mindketten egyöntetűen megállapítottuk, hogy nemzetközi politikai szempontból a a német-francia közlelés kívánatos. Tisztán angol olasz kérdéseken kívül szóba kerültek európai jelentőségű problémák és örömmel állapítottuk meg, hogy az angol olasz kormányok külpolitikai irány- elvei egyek.

Egy újságírónak arra a kérdésére, hogy mi az álláspontja a faszizmusmal szemben, Chamberlain hangsúlyozta, hogy a faszizmus Olaszország belügye,

Anglia pedig soha nem avatkozik más ország bel- ügyeibe. Ha azonban Mussolini megkísérelné más országokba is bevezetni a faszizmust, Angliában találna a legnagyobb akadályra és benne a fasziz- mus legnagyobb ellenségére.

Brianddal folytatott tanácskozásról mindössze csak annyit mondott Chamberlain, hogy Briand informálta őt a tanácskozásról és kijelentette, hogy Anglia és Franciaország Párisban semmiféle titkos megállapodást nem kötöttek. Végül kijelentette, hogy jóviszonyban van Stresemannal. Meggyőződése, hogy a négy európai nagyhatalom külügyminis- tereinek megismélelődő találkozásai nagymértékben elősegíti a világbékét. Szó van Mussolini, Briand, Stresemann és Chamberlain közeli tanácskozásáról. Ennek a nagyjelentőségű találkozásnak nincs még meg az időpontja.

Nagygyűlést tartottak a hadirokkantak Kolozsváron

Követelik az aktív katonák teljes illetményét és bizonyos rokkant- egyletek felosztását

(Cluj-Kolozsvár, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi, bánági, körösvidéki és máramarosi hadirokkantak a kolozsvári prefektúra kistermében Alexandru Vlad rokkant tábornok vezetése mellett körgyűlést tartottak. A háboru igazi károsultjai, a harcúterén meg- sebesettek, vagy a háboru szenvedésüktől meg- nyomorultak panaszkodtak itt el súlyos bajaikat. Mindenekelőtt sérelmezték, hogy kormány köre- gel, jóllehet a törvény gondoskodik arról, hogy az állami egyedáru-engedélyeket a rokkantak kspják, mindig is hiszemmizik őket és ha kap- nak már valami kedvezményt, akkor ebben sincs sok köszönet, mert adóhíróvássokkal és egyéb megszorító intézkedésekkel lehetlenné teszik a rokkantak rendes polgári életét. Az egyik hadirokkant elpanaszolta, hogy a koloz- svári sgrárbizottság a házépítésre alkalmas és a városközeli közelfekvő telkeket protekciós urak- nak adta ki, úgy, hogy a hadirokkantoknak már csak a közeli falvak mellett jutott hely.

Élesen állást foglal ezenfelül az eddig mű- ködő rokkantegyesületek vezetősége ellen. Itt is a protekciós emberek kaptak segílyt, nem is szólva azokról a nagy összegekről, amiket fölös adminisztrációra költöttek. Kifogásolták, hogy az egyik rokkantegyesület a genfi nem- zetközi hadirokkant értekezletre négy embert küldött el és ezek ötszáz ezer lejt számítottak fel, holott az értekezleten való részvétel egészen fölöslegesnek bizonyult.

A gyűlés végén határozati javaslatot fog- adott el, amely követeli a rokkant tisztak és legénység részére az aktív katonák teljes illet- ményét. A javaslat állást foglal az osztrák-ma-

gyar és orosz hadseregben szolgált rokkantak mellett. A határozati javaslat kéri, hogy ezeket részesítsék éppen olyan elbánásban, mint az óhíráltság rokkantjait. A százszázalékos hadi- rokkantak élethossziglanra szóló vszuti szabad- jgyeket kértek. Követelik továbbá a lelki- meretlenül működő rokkantegyesületek felosz- latását.

A gyűlés a határozati javaslat elfogadása után Beleuta rokkant kapitányt választotta meg a végrehajtóbizottság elnökévé.

Flesch & Fiul sodronyárugyár

Arad, Str. Lt. E. Teodoriu 3.

Gyártmányai: Lánchálós acélágybeté- tek és ágybetétalkatrészek. Ruhaakasz- tók minden kivitelben. Patent kirakat- diszító állványok üveg, papír, diszmű- áru stb. kereskedések részére. Patkány és egércsapdák. Csomagfogantyuk reklámszöveggel és anélkül. Faszönyvegek.

Vállalja sodronyárak (tűmegcikk) készítését rajz vagy minta után, nickelozott, ónozott, hor- ganyozott, galvanizált és fényezett kivitelben

330 lei

Valódi bőr iskolai- és aktatáska

a CORSO-BAZÁR-ban, Cluj, Regele Ferdinand 17.

330 lei

Csinosan és olcsón
öltöztetheti fiát és leánykáját, mert cégünk berendezett egy modern

gyermekruha salont
ahol hozott anyagokból is készítettünk a leg-
szébb kivitelben angol és francia fiú és
leányka ruhákat.

Katz és Mendel
Főútr. 10.

Tegyen egy próbarendelést.

Mit végzett a kolozsvári zsidó árvagondozás egy év alatt

Számok, amelyek megmentett embersorsokat jelentenek

(Cluj-Kolozsvár, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Körülbelül hat évvel ezelőtt egy Erdélyben addig soha nem hallott angol szó került a zsidó köztudatba: a Joint, amellyel a nagyvonalú és komoly szociális munka lépett az azelőtti filantropizmus helyébe. Ennek az amerikai alaposságú intézménynek az égízse alatt indult meg nálunk a háború okozta szociális sebeknek társadalmi uton való gyógyítása. A világháború legszerencsétlenebb áldozatainak, a hadiárváknak az élet számára való megmen-
tését és munkásemberekké való kiképzését tűzte ki feladatául ez az akció, amely az el-
mult hat év alatt Erdélyi Zsidó Árvagondozó néven olyan gyökeret vert az erdélyi zsidóság körében, hogy az Árvagondozó ma egyike a legimpozánsabb és hivatásuknak magaslatán álló zsidó intézményeknek.

Vasárnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlését az Árvagondozó kolozsvári helyi-csoportja, amelyen igen figyelemreméltó adatok hangzottak el a különböző reszortjelentések során. Ezekből az adatokból, különösen pedig Grünwald Géza titkári jelentéséből kitűnik, hogy hat évi nehéz praktikus és felvilágosító munka után az Árvagondozó a konszolidáció stádiumába jutott.

Ennek a konszolidációnak legbiztosabb garanciája azok az intézmények, amelyek kiemelik az árvagondozást a régi dilettáns jellegű jótékonykodásból és maradandó eszközei lesznek az árva nevelésnek. Ebben az adminisztrációs évben nyílt meg a Páris-utcai tanoncotthon, amelyben ötven árva fiút készítenek elő az életnek. Az otthonban elhelyezett ötven árva mindegyike valamilyen ipari műhelyben nyer praktikus kiképzést, míg szellemi nevelésükre az iskola, könyvtár és leány-árvák kapnak produktív kiképzést. Az árvaház trikotázs-műhelye a legjobb reményekre jogosít. Rövidesen ez a műhely nemcsak deficitmentesen fog dolgozni, de megfelelő jövedelmet, később pedig biztos egzisztenciát fog jelenteni a tanuló árvalányok számára. Az árvákról való gondoskodás azonban nemcsak a műhelyekben és az intézetekben történik, hanem otthonukban is és ebben a tekintetben az árvagondozó a patronázs-rendszert hozta be.

A kolozsvári Árvagondozó helyi-csoportnak azoiban talán legfontosabb eredménye az, hogy rendszeresíteni tudta az eddig csak időközönként történt segélyezések folyósítását. A pénzbeli segélyeken kívül nagymértékű konszolidációt mutatnak a természetbeni segélyek. Az ideai nagyarányú ruhaakcióban például a helyi-csoport kiosztott az özvegyek és árvák között 92 fiuruhát, 23 leányruhát, 17 futélikabátot, 16 leány-téli kabátot, 162 pár cipőt, 8 rend fehérműt, összesen 127.445 lej értékben, amelynek négyötödét a helyi-csoport fedezte.

Az árvák testi jólétéről higiéniai segítség utján is igyekezett gondoskodni az árvagondozó, amely 140 esetben részesítette ingyen orvosi kezelésben és látta el ingyen gyógyszerrel az árvákat, azonkívül pedig öt esetben lakássegély kiutalásával biztosította az árvagyermek egészségét. Ebből a szempontból azonban mégis legfontosabb volt a nyaraltatási akció, amelyben kétszáz árva vett részt Erdély minden részéből. Ezek közül 94 kolozsvári

árva volt, amelynek költségeit ugyancsak maga a helyi-csoport viselte.

Adminisztratív és pénzügyi téren is erősen megismosodott az Árvagondozó, amelynek vasárnapi közgyűlésén az egyesület vezetősége általános elismerés mellett vonulatta fel dr. Leitner Fülöp negyszabású elnöki beszámolóját, Grünwald Géza titkári referátumát, Steiner János pénztári, valamint Sipos Jenő iparügyi jelentését, amelyek mind mind a szociális árvagondozás megérdemelten hatalmas térhódításáról tettek tanúságot. És ebben orozslánrésze van az Árvagondozó vezetőségének, amit a közgyűlés egyhangulag honorált is úgy a fel-

A szerdai minisztertanács állapítja meg a parlament munkaprogramját

Ellentétes jelentések a disszidensek akcióiról. Emarad a kormány átszervezése

(Bucuresti-Bukarest, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt és a parasztpárt október 10-iki kongresszusaira nagy előkészületeket tesz a két párt központi irodája. Politikai körökben bizonyosra veszik, hogy a két párt ratifikálni fogja a fuziót, az azonban még mindig nem bizonyos, hogyan fognak viselkedni a két párt disszidens hajlandóságú frakciói. A fővárosi lapok fantasztikusabbnál-fantasztikusabb és egymásnak teljességgel ellentmondó verziókat közöltek azokról az állítólagos tárgyalásokról, amelyeket a parasztpárt és nemzeti párt disszidensei a kormánnyal s a többi politikai pártokkal folytattak.

A parasztpártban Lupunak a megatartása kétséges még, akiről a lapok ezt írták, hogy a kormánnyal, a kormány hivatalos sajtója pedig azt jelentette, hogy a liberális párttal keres kapcsolatot. A „Lupta” mai száma szerint mind a két verzió egyszerű kitalálás, Lupu meg fog jelenni a párt kongresszusán és el is vállalja a fuzionált párt alelnöki tisztjét.

Megalakult az erdélyi Társadalomtudományi Társaság

Október 10-ére a kolozsvári városháza termébe hívták össze az alakuló közgyűlést

(Cluj-Kolozsvár, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentős kulturesemény színhelye lesz október 10-én, vasárnap délelőtt a kolozsvári városháza tanácskozó terme. Erre a dél-eltötre van összehíva az erdélyi társadalomtudományi társaság alakuló közgyűlése, melynek előkészítésében és megalakításában — úgy román, mint kisebbségi részről — Erdély szellemi életének legrepresentatívabb képviselői és vezetői vesznek részt.

Kétségtelen, hogy Erdély szellemi és főleg tudományos élete régen nélkülözi egy társadalomtudományi társaság megalakítását, mely faji, felekezeti és nemzeti szempontokon felülemelkedve, a szociológia objektivitásával, szenvedélymentességével vizsgálja azokat a jelenségeket, melyek társadalmi mozgalmaink utját és irányát döntőleg determinálják.

A jelek szerint az alakuló közgyűlés imponáns keretek között fog lezajlani, mert a megalakuló erdélyi „Társadalomtudományi Társaság” megszervezésében már eddig is szellemi életünk legjelentősebb faktoraival vettek részt. Az alakulás iránt különösen azok az intellektusok érdeklődnek nagyszámmal, akik már békében hozzá voltak szokva a tudományos kutatások eredményeinek mérlegeléséhez és azok népszerűsítéséhez. Romániában, ahova a nyugati szellemi vívmányok igen nehézkesen jutnak el, egyenesen missziója van egy erdélyi társadalomtudományi társaságnak. Az a program pedig, amit az előkészítőbizottság cíul tűzött a társadalomtudományi társaság elé, a lehető legnagyobb biztositékát nyújtja annak, hogy az erdélyi társadalomtudományi társaság hívója és súlya csakhamar Románia egyik legtekintélyesebb szellemi fórumává nővi ki magát.

Az előkészítőbizottság egyelőre öt szakosztály felállítását vette tervbe, amelynek keresztülvitelére öt igen jónévi szakértő bevonását határozta el.

E határozta az előkészítőbizottság egy szociográfiai szakosztály megalapítását, egy gazdasá-

mentvények megadásával, mint közönetek szervezésével. Az elmúlt év eredményeiből a közgyűlés azt a reménységet merítette, hogy a dr. Leitner Fülöp elnöke alatt megválasztott új tisztikar újabb lépésekkel fogja előrevinni az erdélyi és különlegesen a kolozsvári árvagondozás eszméjét a teljes, ideális megvalósulás felé. Ebben az előlegezett bizsomban Neuberger Zsigmondné társuk, Sipos Jenő és László Jenő alelnökök, Grünwald Géza titkár, Steiner János pénztáros, Hegedűs Kálmán és Kertész Márton ellenörök, dr. Márk Hillel és dr. Erzmán Béla jogtanácsosok, valamint a negyventagu választmány osztózkodnak.

Ami Jorga külön akcióját illeti, a lapok ma is fentartják, hogy Jorga egészen komoly megbeszéléseket folytat a kormánnyal és a kormány átszervezés esetén tárcát vállal.

Tegnap az Argetoianu frakció ülést tartott. A gyűlésen, amelyen Argetoianu nem jelent meg, a fuzió módjával szembeni elégedetlenségüket szögezték le. Elhatározták, hogy Tascu képviselő vezetésével egy küldöttséggel juttatják Argetoianu tudomására elégedetlenségüket.

A „Lupta” ma arról számol be, hogy a kormány átszervezése egyelőre elmarad a király duna turája miatt. A király már el is utazott Braiába, de 13-án visszatérnek, hogy a parlament meggyűlésén részt vehessen.

Bukarest, október 4. Szerdán este minisztertanács lesz. A minisztertanácsban megbeszélés lesz a trónbeszédet és megállapítják a parlament munkaprogramját. Ez a minisztertanács fogja végleg eldönteni, hogy a római katolikus egyháznak ki legyen a jogszertint szervezője.

ságföldrajzi egységek, vagy társadalmi csoportok tanulmányozására. Felvette programjába a szociálpolitikai szakosztály megteremtését, bel-földi szociálpolitikai jelenségek figyelemmel kísérésére és azoknak a külföld hasonló jelenségeivel való összehasonlítására.

A gazdaságpolitikai szakosztály kötelessége lesz a gazdaságpolitikai világeseményeknek és azzal kapcsolatban a romániai gazdaságpolitikai jelenségeknek vizsgálata.

A társadalomfilozófiai szakosztálynak a társadalomfilozófiai áramlatok állandó tanulmányozása lesz a feladata.

Végül a társadalomtudományt népszerűsítő szakosztály lesz hivatva minden tudományos vizsgálódás eredményét szabadiskolák alakjában az érdeklődők elé vinni.

A vasárnapi alakuló közgyűlés elé egész Erdély intellektuális tábora a legnagyobb érdeklődéssel néz, mert ez lesz az első olyan tudományos oslu alakulás, mely magába foglalja ennek az országrésznek minden komoly érdeklődő és haladó gondolkodásu emberét és egy közös társadalmi akcióban egyesíti az eddig földatlanul divergáló erőket.

Hálószoza, szép, jó és olcsó. **Siebold Fülöp** butorgyárában **Timisoara, il., Távirda-u, 19. sz.**

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss. Parttardt Luner **zongoragyarak képviselője**
Gyári áruk. Telefon 4-84
Sternberg J., - Oradea.

Kanitz L

(Budapest) November 4-én jelentőségű...
jászkarajenői kártérítési párt...
hét lakosa el...
nyk súlyos k...
Kanitz a...
„Kanitz Lipó...
mellett lakot...
értésben volt...
szorgalmas v...
jel-ntékeny v...
csinálta a v...
község lakói...
elött, leromb...
kifosztották...
elő és minde...
A fosztog...
ó. áig tartotta...
kőzbe. Csak...
ról és követé...
el a csendőri...
házban talált...
ország jelenté...
szolnoki bírós...
A gyanúsított...
Az ar...
A kongre...
Kezrens...
(Bécs, ol...
A külföldi d...
lett, nagy...
meg Bécs be...
Konzerhaus...
hosszu zoid...
sok vezetői...
delegátusa e...
van. Az újar...
a páneurópa...
goskéek alap...
resztet ábráz...
európai állam

Az ar...

Az ar...
A kongre...
Kezrens...
(Bécs, ol...
A külföldi d...
lett, nagy...
meg Bécs be...
Konzerhaus...
hosszu zoid...
sok vezetői...
delegátusa e...
van. Az újar...
a páneurópa...
goskéek alap...
resztet ábráz...
európai állam

Az ar...

Az ar...
A kongre...
Kezrens...
(Bécs, ol...
A külföldi d...
lett, nagy...
meg Bécs be...
Konzerhaus...
hosszu zoid...
sok vezetői...
delegátusa e...
van. Az újar...
a páneurópa...
goskéek alap...
resztet ábráz...
európai állam

Az ar...

Az ar...
A kongre...
Kezrens...
(Bécs, ol...
A külföldi d...
lett, nagy...
meg Bécs be...
Konzerhaus...
hosszu zoid...
sok vezetői...
delegátusa e...
van. Az újar...
a páneurópa...
goskéek alap...
resztet ábráz...
európai állam

Az ar...

Az ar...
A kongre...
Kezrens...
(Bécs, ol...
A külföldi d...
lett, nagy...
meg Bécs be...
Konzerhaus...
hosszu zoid...
sok vezetői...
delegátusa e...
van. Az újar...
a páneurópa...
goskéek alap...
resztet ábráz...
európai állam

Az ar...

Az ar...
A kongre...
Kezrens...
(Bécs, ol...
A külföldi d...
lett, nagy...
meg Bécs be...
Konzerhaus...
hosszu zoid...
sok vezetői...
delegátusa e...
van. Az újar...
a páneurópa...
goskéek alap...
resztet ábráz...
európai állam

Egy egész falu kerül bíróság elé a jászkarajenői pogrom miatt

Kanitz Lipót kalváriája, amely 1918-ban kezdődött és még ma sem ért véget

(Budapest, okt. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
November elején a szolnoki törvényszék egy elvi jelentőségű monstrepart fog tárgyalni. Kanitz Lipót jászkarajenői kereskedő ötmilliárd korona erejéig kártérítési part indított a község kilencszázharminchétfalosa ellen, akik egy pogrom alkalmával Kanitznak súlyos kárt okoztak.

Kanitz a következőket adja elő a keresetében: „Kanitz Lipót 1888 óta Jászkarajenőben, Szolnok mellett lakott. A község lakóival a legjobb egyetértésben volt, ragyon szerették. Minthogy nagyon szorgalmas volt és takarékosan élt, az évek alatt jelentékeny vagyona tett szert. Fia, Jenő, végigcsinálta a világháborút. 1918 november 2-án a község lakói váratlanul megjelentek Kanitz háza előtt, lerombolták az épületet és az értéket teljesen kifosztották. Egyes parasztek szekerekkel hajtottak elő és minden megmozdítható dolgot elszállítottak.

A fosztogatások reggel nyolc óráig tartottak. A csendőrség egyszer sem lépett közbe. Csak miután Kanitz Jenő hazatért a frontról és követelte a vizsgálat megindítását, indultak el a csendőrök házkutatásra és csaknem minden házban találtak Kanitz holmijából valamit. A csendőrség jelentést tett a vizsgálat eredményéről a szolnoki bíróságnak. Következtek a kihallgatások. A gyanúsítottak vallottak, de a büntetőeljárás en-

nek ellenére nem folytatták végig le, állítólag azért, mert a nemzetgyűlés, tekintettel az akkori közhangulatra, a nyomozást lefújta.

Minthogy az ügy nem érvült el, Kanitz sürgetésére az eljárást újra megindították. Ekkor azonban, 1922-ben, amnesztia címén a vádlottak ellen beszüntették a büntető eljárást.

Négy éven keresztül kizárólag rokonai támogatásból élt Kanitz, aki a pogrom következtében teljesen tönkrement. Budapestre költözött, ahol 1922 telén sikerült nagyobb hitelt szereznie és az újonnan szerzett pénzzel visszatért falujába, felépítette házat és újra megnyitotta üzletét. Ekkor azonban az történt, hogy a budapesti ébredő magyarok egyik vezére, Kö Kucsera, egy csoport fiatal embert rendelt Jászkarajenőre azzal a megbízással, hogy Kanitznak és a zsidó kereskedőnek a házat bombával a levegőbe roptassák. Kanitznak újból menekülnie kellett. Közben ismét teljesen elszegényedett. Minthogy pedig a magyar királyi Kuria időközben több esetben kifolyólag kártérítést ítélt meg az egyes pogromok áldozatainak, Kanitz összeállította a fosztogatók névjegyzékét és ötmilliárd korona erejéig Jászkarajenő 237 lakosa ellen megindította a szolnoki törvényszéknél a kártérítési eljárást. A monstre tárgyalásra a falu egész lakosságát tanuak idézte be.

Az arany nap jegyében nyílt meg Bécsben az első páneurópai kongresszus

A kongresszus kimondta, hogy területiális kérdésekkel nem foglalkozik. Kerenszky szerint Páneurópa eszménye Oroszországban már kialakult

(Bécs, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A külföldi delegátusok hatalmas részvétele mellett, nagy ünnepek keretében, kezdődött meg Bécsben a páneurópai kongresszus a Konzerhaus nagytermében. Az emelvényen hosszú zóid asztal mellett a külföldi delegátusok vezetői foglalnak helyet. Minden állam delegátusa előtt az illető ország kis zászlója van. Az ünnepélyes megnyitót előt kibontották a páneurópai mozgalom zászlóját, amely világoskék alapon arany napot és egy vörös keresztet ábrázol. Az arany nap augarai az egyes európai államokat jelképezi.

Megnyitják a kongresszust

Ausztria nevében üdvözlő beszédet az osztrák politikai élet vezető egyénisége, Seipel kanonok tartott, kifejtve, hogy ma mindenkit a béke utáni sóvárgás tölt el és a népek legfőbb vágya, hogy megtalálják azokat az elfogadható eszközöket, amelyekkel a békét biztosítani lehet.

Utána Ramek kancellár Ausztria kormánya és Emmerling alpolgármester Bécs városa nevében üdvözölte a kongresszust.

Az üdvözlő beszéd után ABC sorrendben beszéltek az egyes államok kiküldöttei. Löwe német birodalomgyűlési elnök kifejtette, hogy a páneurópai koncepció, amely a civilizált Európa egységét akarja megteremteni és így senki ellen nem irányul, nem utópia. Az Egyesült Államok páneurópa gondolatát támogató kiküldötteje, Allen, különösen Európa gazdasági egységét hirdette, mert a vámhatárok által össze-vissza vagdalt európai kontinens enélkül szerinte soha talpra nem állhat.

Az utódállamok képviselőinek beszéde

Románia nevében Ghika herceg, Magyarországon Lukács György és Csehszlovákia nevében Schuster delegátus beszélt. Az üdvözlő beszéd elhangzása után Seitz dr., Bécs város polgármestere fogadta a kongresszus tagjait.

Ezt követően a kongresszus elnöke, Coudenhove Calergi gróf számolt be az eddigi mozgalmáról.

Utána Gratz Gusztáv volt magyar miniszter fejtette ki hosszabb beszédében, hogy a páneurópai gondolat megvalósulásához elsősorban is az szükséges, hogy az egyes nemzeteket be lehessen állítani a megszervezett nemzetközi szolidaritás keretbe. Ennek a szolidaritásnak megteremtésére viszont a megfelelő előfeltételeket kell megadni. A kisebbségi kérdések már a kongresszus első napján szóba kerültek, amennyiben több szónok beszédének alaptétele az volt, hogy a páneurópai gondolat irányában komoly előhaladást tenni addig nem lehet, amíg a kisebbségek jogait fentartás nélkül el nem ismerik.

Bankell a nemzetek szolidaritására

Végül Kerenszky, az orosz köztársaság egykori elnöke kijelentette, hogy páneurópa eszméje, ha más formában is, de már 1917 márciusában kialakult Oroszországban.

Este nagy érdeklődés mellett nagy estélyt rendezett Bécs város polgármestere, ahol több köszöntőbeszéd hangzott el a nemzetek szolidaritására.

A kongresszus elnökségéhez különben az Ausztria Németországhoz való csatlakozására alakult egyesület egy javaslatot küldött be, amelyben az osztrák-német csatlakozási kérdés napirendre tűrését kívánja. A kongresszus vezetője azt válaszolta, hogy területiális kérdések megvitatása kívül csak a kongresszus keretében.

Álmeneti kabátok

Neumann M.

férfiruhaárúháza
Oluj, Piața Unirii (Főter) 14

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Kedd
6687. Tisri 27.
1926. október 5.

— A kolozsvári cionista delegátusválasztás. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportjának elnöksége a delegátusválasztásokat a VII. országrészi konferenciára október 10-re, vasárnap délután 3 órára tűzte ki. A választások a Szövetség Str. Baron L. Pop 10. szám alatti helyiségében lesznek megtartva. A választásokat a helyi csoport választmánya által kiküldendő 7 tagú választási bizottság fogja levezetni. A jelölési listákat legkésőbb f. hó 8-ig, c. üttörtök déli 12 óráig kell a Szövetség központi irodájában átnyújtani. A lista benyújtói a választás ellenőrzése végett 2-2 bizalmi embert delegálhatnak. A választások és a listák benyújtására vonatkozó közelebbi felvilágosítások a Szövetség központi irodájában hivatalos órák alatt beszerezhetők. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága egyenként több helyi csoport megkeresésé folytán a delegátusválasztások határidejét október 17-éig meghosszabbította. Eddig az időpontig az összes választási jegyzőkönyveket a központba el kell juttatni. Később beérkező jegyzőkönyveket a KIB nem fog igazolni.

— Az olasz kormány megszavazta a halálbüntetést. Rómából jelentik: Tudvalevő, hogy a Mussolini ellen legutóbb elkövetett merénylet következtében a kormány elhatározta, hogy bevezeti a halálbüntetést. A minisztertanács tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel és megszavazta a király, királyné, régens, trónörökös és miniszterelnök elleni merényletek elkövetőinek halálbüntetéséről szóló törvényjavaslatot. Azt remélik, hogy ez a szigorú büntetés el fogja riasztani az anarchistákat az újabb merényletektől.

— Martin Buber Bécsben. Bécsből jelentik: Martin Buber, a hírneves zsidó író az osztrák fővárosba érkezett három előadás megtartása céljából. Kulturális és időszervi problémákról fog beszélni első előadásában, Gandhi küldetéséről a másodikban, míg harmadik előadása a Biblia jelentőségéről fog szólni a modern ember szempontjából. Buber újságírók előtt is nyilatkozott és kifejtette a filozófus legfontosabb fíladatát, amely abból áll, hogy a mai ember viszonyát korrigálja a valósághoz. Mi mindnyájan hamisan hullunk és látsunk. A háboru, de még inkább a háborut követő idők teljesen megzavarták fogalmainkat. Egy nagy ürességet hagyott a háboru és a mai ifjúság bizonyos cinizmussal akarja magát ezen túltenni. Kiüt ebből a káoszából a Bibliához való visszatérés. Martin Buber szűkebb körben, tudósok és írók előtt előadást kíván tartani a német bibliafordításokról. Az előadás keretel között rá kíván mutatni azokra az indokokra, amelyek az új fordítás megalkotására bírták.

— A német excsászár fia részvesz a Reichswehr hadgyakorlatain. Londonból jelentik: A „Daily Mail” arról értesül Berlinből, hogy a volt trónörökös legnagyobb fia résztvett a Reichswehr hadgyakorlatain, a IX. ezred tisztikarában, a volt osztrák gárda főhadnagyi uniformisában. A herceget katonazenével fogadták és fejedelmeket megillető tisztelgésben részesítették.

Itja meg nját a kormány

illeti, a lapok ma is
komoly megbeszélés
a kormány átszerve-

keció ülést tartott. A
nem jelent meg,
redatlenségek szöveg-
táscsa képviselő vezet-
tják Argetoiann tudó-

amol be, hogy a kor-
almerad a bírálly dunai
el is uazott Braiába,
a parlament megoyi-

zardán este miniszter-
ácson megszövegezik a
a parlament munká-
tanács fogja végleg el-
kus egyháznak ki le-

adalom-

vták össze

y társadalmi csoport-
vette programjába a
megteremtését, bel-
enségek figyelemmel
alföld hasonló jelen-
ására.

zakosztály kötelessége
világesseményeknek és
ániai gazdaságpolitikai

szakosztálynak a tár-
k állandó tanulmányo-

dományt népszerűsít
minden tudományos
abadi iskolák alakjában

közgyűlés elé egész
abóra a legnagyobb
ez lesz az első olyan
mely magába fog-
tek minden komoly
ondolkodásu emberet
akcióban egyesíti az
ó erőket.

lőszoba, szép, jó
olcsó. Siebold
ilóp butorgyá-
ban Timisoa-
a-u, 19. sz.

mann, Produktiv Ge-
auerberger
ardt Luner
képréselete
elefon 4-94
- Oradea.

Vas- és rőzbutorok, mosdók, sodronybotótok

Fleischer Testvérek

nagy választékban kaphatók: vas- és rőzbutor-gyáiban

Arad Strada Joan Russu Si ianu (Aulich Lajos-utca) No. 15.

— **A chaluc-hét közleményei.** A kolozsvári ifjúsági egyesületek október hó 10-én vasárnap délelőtt 11 órakor az építőipari munkások helyiségében negyszabású chaluc matiné rendeznek. Jegyek előre válthatók a Palesztinahivatalban, (S. r. Baron L. Pop 10).

A máramaroszigeti helyi csoport az ifjúsági egyesületekkel karöltve szeptember hó 25-én és október hó 2-án műsoros teacstélyt rendezett az országos chaluc-alap javára. Mindkét estély kitűnően sikerült úgy anyagilag mind erkölcsileg.

A rejtai cionista helyi csoport az ifjúsági egyesületekkel karöltve október hó 3-án szépen sikerült chaluc-estélyt rendezett.

A Noar „Chaluc száma”. A „Noar” ifjúsági folyóirat szeptemberi száma különösen gazdag tartalommal és művészi illusztrációkkal jelent meg. A folyóirat érdemül ki kell emelnünk, hogy a teljes szeptemberi számot a chaluc mozgalom, a chaluc-hét szolgálatára állította és ezzel a tettel leghatásosabban dokumentálta az erdélyi cionista ifjúságnak teljes szolidaritását és rokonszenvét az erdélyi chalucmozgalommal. A „Noar” szeptemberi számában hosszabb cikkeket és verseket írtak: Dr. Kohn Hillel, dr. Szőnyi Géza, dr. Hamburg József, Vér Andor, ing. Noszin Mór, dr. Erdélyi Emil, Kugel István, Hirsch Simon és Löbl Lajos, valamennyien a chalucmozgalomra vonatkozólag. Néhány művészi kép a chalucéletből stilszerűen egészíti ki a folyóirat e számát, melyben megjelent a Barisszia és Aviva szervezetek központi vezetőségének felhívása is az összes Aviva és Barisszia Hitchabrutokhoz a chaluc hét megrendezése végett.

Értesítés. Az Erdélyi Palesztinahivatal felhívja a Szövetség helyi csoportjainak, valamint az összes ifjúsági szervezeteknek figyelmét arra, hogy a chaluc héttel kapcsolatban befolyó pénzek, akár gyűjtésből, akár rendezvényekből származtak legyen azok, a Marmorosch, Blak & Co. cluji fiókjához, az Erdélyi Chalucalap folyószámlájára javára küldendők. A pénzküldéssel kapcsolatban értesítés és részletes kimutatás küldendő a Palesztinahivatalhoz is.

— **Felozsajátják a kisenevi városi tanácsot.** Bukarestből jelentik, hogy a kormány elhatározta a kisenevi városi tanács felozsajátását.

— **Felmentették a kolozsvári „Az Est” volt kiadóját a címbitorlás vádjától.** Emlékeztet, hogy a tél folyamán „Az Est” címmel egy délutáni napilap indult meg Kolozsváron Polónyi Albert nyomdász szerkesztésében és kiadásában. A budapesti hasonló nagy lapvállalat, azonnal az új lap megindulása után, diplomáciai uton címbitorlásért eljárást indított Polónyi ellen. A lap időközben megszűnt és így tárgyalásra csak ma került sor a kolozsvári törvényszéken. A törvényszék, azzal az indoklással, hogy a budapesti „Az Est” amugy sem jöhet be Romániába, Polónyit a címbitorlás vádjától és következményeitől felmentette.

— **Adler Nándor hegedűestélye.** Megirtuk már, hogy Adler Nándor, a fiatal hegedűművész egyetlen hangversenyt tart az unitárius gimnázium dísztermében okt. 9-én. Műsorán Händel, Paganini, Wienawski, Kreisler, Schubert legragyogóbb művei szerepelnek; ezenkívül dr. Keppichné Molnár Irma Beethoven D-moll szonátáját fogja előadni. A hangverseny iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek előre válthatók az Adler útleben, Szentegyház u. 5.

Trockij és Zinovjev összefogtak a moszkvai kormány ellen

Lengyelország állítólag meg akarja támadni Litvániát az oroszokkal való szövetség miatt

(Berlin, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az orosz szovjeturalomban nemrég megindult ellenzéki akció, amely kétirányúsága miatt nem tudott megfelelő eredményeket produkálni, most állítólag igen komoly stádiumba jutott. Moszkvai jelentések szerint Zinovjev és Trockij között, akik a központi kormánnyal szemben eddig divergens irányu ellenzékét alkottak, egyezkedési tárgyalások indultak meg, hogy közösen lépjenek fel a jelenlegi szovjet-kormány jobbra tolódó politikája ellen. A tárgyalásoknak, amelyek sikerrel kecsegtetnek, előreláthatólag rövid időn belül látható következményei lesznek. Az orosz kormányt egyébként jelenleg azok a háborús hírek foglalkoztatják, amelyek Varsóból azt jelentik, hogy a litván-orosz szerződés aláírása Lengyelországban óriási izgalmat váltott ki, Litvániának a szerződés megkötése alkalmával tanúsított magatartását ugyanis Lengyelország szándékos provokálásának tekintik Varsóban és Litvánára háriják a felelősséget arra az esetre, ha Kelet-Európa békéje felborulna és elkerülhetetlenné válik az ellentétek háborús elintézése. A lengyel sajtó tegyveres fellépést követel Litvánia ellen és meg nem erősített hírek szerint Lengyelország csapatokat koncentrált a litván határ mentén. A litván külügyminisztérium sürgős átiratban hívta fel a nagyhatalmak figyelmét a fenyegető veszedelemre, mert a lengyel tegyverkezés arányait tekintve bizonyosra vehető, hogy Lengyelország támadásra készül Litvánia ellen.

* **Tánciskolai értesítés.** Dr. Radnay tánc tanár périsi tanulmányjáról hazaérkezett és összes kolonjait nejevel Fényes Jánával együtt 7-én, csütörtökön kezdi meg. Résztvevő az „Academie Supérieure De Danses Paris” (Párisi legfelsőbb táncakadémia) tanfolyamán és onnan elsősorú oklevelet nyert Charleston, Foxtrott, Tangó, Valse boston párisi módszer szerint. Magánórát egész napon át. Beíratkozás állandóan lakásunkon v. Szentgyörgy tér 2 sz. és az órák alatt a táncteremben v. Deák Ferenc u. 32. sz.

Sómérok-Somrák kolonja f. hó 14-én este 9 órakor kezdődik. Pontos megjelenést kérünk.

Stanio!
Nagyben is szállít **Révész Béla**
papírkereskedése Marosvásárhelyt.
Kérjen ajánlatot 5

— **Kolozsváron tartják meg az iparkamarák országos kongresszusát.** Bukarestből jelentik: Az iparkamarák szövetsége ma délután ülést tartott Bukarestben, amelyen elhatározták, hogy az iparkamarák országos kongresszusát október 18-án tartják meg Kolozsváron. Az ülés ezután a legfőbb gazdasági tanácsnak ama átiratával foglalkozott, amely az aradi áru és értéktözsde felállításáról kér javaslatot. A szövetség kedvező javaslatot tett azzal a kikötéssel, hogy a tözsde alapszabályai összhangban legyen a regáti tözsde alapszabályával.

— **Rothschild mégis bekerül a francia parlamentbe.** Párisból jelentik: Megirtuk annak idején, hogy báró Rothschild Mór, a Rothschild-ház tagja képviselőnek lépett fel Franciaország egyik kerületében, ahol meg is választották, mandátumát azonban később meg semmisítették. Mint most értesülünk, Rothschild ott vasárnap ugyanabban a kerületben ismét megválasztották. Most már valószínű, hogy Rothschild mandátumát igazolni fogják.

— **A Gajda-interju epilógusa.** Az Uj Kelet legutolsó számában hirt adtunk arról, hogy egy csehszlovákiai lap azzal a váddal illette Gara Ernő hírlapíró kollégánkat, hogy a kolozsvári „Keleti Újságban” lekötött Gajda interjút anélkül írta meg, hogy Gajdával beszélt volna, sőt Prágában sem járt. Gara Ernő most Temesvárról táviratot küldött az Uj Keletnek, amelyben a következő sorok közlését kéri: „Az interju ügyéről egyelőre a következőket kérem közölni: A prágai „Magyar Hírlap” spontán megcáfolta az ungvári lap rágalmat és közölte, hogy valóban jártam Prágában, szerkesztőségükben is voltam és Juhász Árpád kísért fel Gajdalakására. Egyébként a „Keleti Újságnál” klisé van Gajda nekem dedikált fényképéről. Az ügyet egyébként részletesen is igazolni kívánom.”

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatti készűnek
a legújabb
divatú
cipő-
különlegessé-
gek.

— **Betegh László meghalt.** Ma a késő esti órákban tragikus haláleset történt Kolozsváron. Betegh László, a Mezőgazdasági Bank igazgatója, a Magyar Színház pénztárnoka, lakásán szívizélhűdésben hirtelen meghalt. Betegh László alig 51 éves volt, életerős, tele friss munkakedvvel. Minden társadalmi és kulturális megmozdulást áldozatkész lelkesedéssel karolt fel. Halála osztatlan részvételt keltett város-szerte.

— **Uj nyomozás indult meg a Tiszai kosság ügyében.** Budapestről jelentik: Vasárnap feltűnő intézkedés történt a főkapitányúton a Tisza gyilkosság új nyomozásának megindítására. A királyi ügyészség, ahol a pör újrafelvétele történik, új nyomozást rendelt el a gyilkosságban. Egy hetven kilogramm súlyú aktacsomó áll az ügyészség rendelkezésére. A nyomozást dr. Srubián Dezső rendőrtanácsosnak csatolták ki, aki rövidesen be is vezeti az új vizsgálatot. Srubián háromnapos tanácskozás után elkészítette az új nyomozási tervet. A rendőrtanácsos mellé még négy referenst és egy detektív-csapatot kreáltak a gyilkosság le-
vizsgálására. Hétfőn már a detektív-csapatok is megkezdik a nyomozást.

— **Eljegyzés.** Basch Vitus Dej és Salamon Beri Bistria jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Biermann Gizike Medias és Salamon József Cluj jegyesek.**

— **Félmillió lel értékű holmit loptak el Panaitescu egyetemi tanár lakásáról.** Péntekről szombatra virradó éjjel eddig ismeretlen tettesek feltörték Panaitescu Emil kolozsvári egyetemi tanár Minerva utca 5 szám alatti lakását és azt, felhasználva a ház urának távollétét, teljesen kifosztották. A betörők feltörték Panaitescu kézi pénztárát és az abban lévő készpénzt és ékszereket, valamint rengeteg értékes berendezési tárgyat, mintegy félmillió lej értékben elvittek magukkal. A letörést a ház személyzete vette észre Szombaton reggel. Azonnal táviratilag értesítették a Bukarestben tartózkodó Panaitescu professzort, aki vasárnap reggel Kolozsvárra érkezett.

Tisztviselők!

A fizetés legjobb befektetése

AU PRINTEMPS

(ezelőtt Missir) Str. Memorandului 11.

**árukiárusítás-
nál vásárolni!**

**Minden 20 évben egy-
szer** adódik ily ritka alkalom.

Megkezdődött

áruraktárunk

minden elfogadható
árért való árusítása.

VOITH & Co

Cluj

(Cluj)
dó itójac
bél me
fuball-c
szlávia f
futballt
serlegéer
eddig ké
via győz
egyuttal
nemzetk
lyei a ku
javultak.
állításba
— Tessler
Wetzer,
zaival i

A ko
KAC fut
vart talá
a jobbik,
klasszist
győzelmé
nyóvban,
méltó mó
eddig mé
pedig tal
bor—KA
kiemelke
háromeze
utaspályá
his küzde
keze alát
mas fejlő
legyőzésé
javulását
ségeiről,
nősen ann
mutatott
emlékezte
replő piro
Haggibbor
nyek közö
tett volna

A mér
és a 13-ik
ról pattan
zel stoppo
megáll, m
dát Rosen
a lapos lö
jába segíti
megy és a

KI

Főlerak
Kaphat

X

divatá

Férfi
Női k
l-a fra
Fehé

SPORT

Románia győzelme Jugoszlávia fölött

(Cluj-Kolozsvár, október 3. Az Uj Kelet tudósítójától) A vasárnapi sportesemények sorából messze kiemelkedik Románia válogatott futball-csapatának nagyszerű győzelme Jugoszlávia fölött a zágnai stadionban.

Wetzer támadásából Zemler védhetetlen gólt lő. A második félidőben a jugoszlávok hatalmas lendülettel támadnak és Perzl révén nemcsak kiegyenlítenek, hanem a 4 percben a vezetést is megszerzik.

Haggibbor—KAC 3:2 (3:1)

A kolozsvári futballerby, a Haggibbor és KAC futballtizenegyének feszült érdeklődéssel várt találkozása a papírfornáknak megfelelően a jobbik, technikailag és taktikailag magasabb klasszist képviselő zsidócsapat jól megérdemelt győzelmével végződött.

tempót diktálva, teljesen kapujához szegi ellenfelét. Rosenfeld II. két lövése alig kerül el a kaput, míg a 25. perc meghozza a kiegyenlítést.

Helycsere után mindkét csapat az első félidő győztes tempójának hitása alatt energikusan játszik. A 12. percben a kiszűző Rakitovszky lép a labdára és esik a 16-os vonalon.

A Haggibbor csapata tegnapi győzelmével fejlődésnek újabb állomásához érkezett el. Bár a csapat a bukaresti utáfradalmait még mindig nem heverte ki és csak 50 percig játszott teljes gőzzel, évszentes, szép futballt produkált.

Ki akar szép lenni?

Szeplős lányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha Maria szeplő krém-et használnak.

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg.-Mures, Albina-palota, 3 tégelyes díjmentes postai szétküldés. Kapható Clujon: Rozsa-drogueria, Aradon: Woflek és Welsz drogueria. Oradlea-Mare: Apollo drogueria

Őszi reklamárak

Keller & Molnár

divatáruházában, Cluj (Kolozsvár) Cal. Reg. Ferdinand No 15.

- Férfi öltönyszövet, tiszta gyapju, kitűnő minőség .. Lei 290.-
Női kabátosztók, gyönyörű színekben Lei 390.-
I-a francia csikos bársony, minden színben..... Lei 96.-
Fehérnemű batliszt chifon Lei 36.-

Impozáns, térielő felszabdító rugásait zugó tapokkal honorálta a publikum. Kivüle az ismét önmagára talált, nagytechnikájú Fahn, Klein, Reményi, Rosenfeld II. és Farkas emelkedtek ki az együttesből.

Universitatea—RMS 2:1 (0:0). Az egyetemi csapat bemutatkozása sikerrel járt: szép játék után biztos győzelmet aratott a durva RMS fölött.

Husos—Vasas 1:1 (0:0). II. o. bajnoki. A Vasas sikert csak a balszerencse ütötte el a győzelemtől.

Table with 6 columns: játékos, játszott, győzött, eldöntetlen, veszített, pontszám. Rows include Haggibbor, RMS, Victoria, Universitatea, KAC, CFR.

Haggibbor ifjúsági—KASE ifj. 4:1 (2:1). A Haggibbor szépen fejlődő ifjúsági együttese remek játék után Goldstein (2) Berman és Biser góljaival győz.

KAC ifj.—Vasas ifj. 3:1 (3:1). Biró Negrutiu Mihail.

Victori ifj.—Academia ifj. 6:2 (3:1). Biró Kaszner Rezső.

Vidéki eredmények:

Arad. AMTE—NAC—Törekvés komb. 3:2 (2:0).

Marosvásárhely. Maros—MMTE 6:1 (0:0).

Temesvár. TAC—Rapid 4:1 (1:0).

Nagyvárad. Amatőr—Makkabea 3:1 (3:1). I. o.

Külföldi eredmények:

Prága. Slavia—Hungaria Budapest 2:1. A magyarok gólját Orth lötte 15 000 néző.

Bécsi eredmények Szombat: Vienna—Slovan 4:0, WAC—VSC 3:2. Vasárnap: WAC—Amatőr 3:1 (1:1), Simmering—Wacker 2:1 (1:0), Admira—Rudol'schügel 6:2 (1:2), Rapid—Hakch 2:1 (1:0).

Budapest. Ujpest—Ferencváros 0:0.

Mozi műsora október 5-én. Előadások minden mozgóban d. u. 3 kor kezdődnek. Select-mozgó, Corrine Griffith, Menekülés a romlásba, Urania-mozgó, THAMAR, Apollo-mozgó, Elválva.

ארט. כשר. סאלאמי אונד זעלבוארען. Schnabel Hermann. Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.

ak, osszokkal, nemrég meg-ényeket pro-Zinovjev és ellenzékét al-ellenlegi szovjet-kecségtetnek, nyi egyébként egy a litván- a szerződés rovokálásának urópa békéje ajtó tgyveres ág csapatokat n hivta fel a arányait te. Ma a késő rtént Kolozs- zdsági Bank pénztárnoka, meghalt. Betegh os, tele friss i és kulturális sedéssel karolt keltett város- neg a Tisza- tról jelentik: a főkapitány- sának megindí- pör újrafelvétele gyilkosságban. asomó áll az st dr. Srabian i, aki rövidesen n háromnapos nyomozási ter- égy referenat gyilkosság le- tiv-csoportok is Daj és Salamon külön értesítés Salamon József nit loptak el asáról. Pén- dig ismeretlen kolozsvári egye- latti lekását és ollétét, teljesen anaitescu kézi t és ékszereket, si tárgyat, mint- t megukkal. A észre szombaton ék a Bukarest- t, aki vasárnap

SZINHÁZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.

Nagytakarítás. Lonsdale nagy-szerűen felépített színművének a Nagy-takarításnak csütörtökön este lesz a be-mutatója. A drámai együttes nagy buz-galommal készül erre az új bemutatóra, melynek Budapesten a múlt szezonban a Vigszínházban óriási sikere volt.

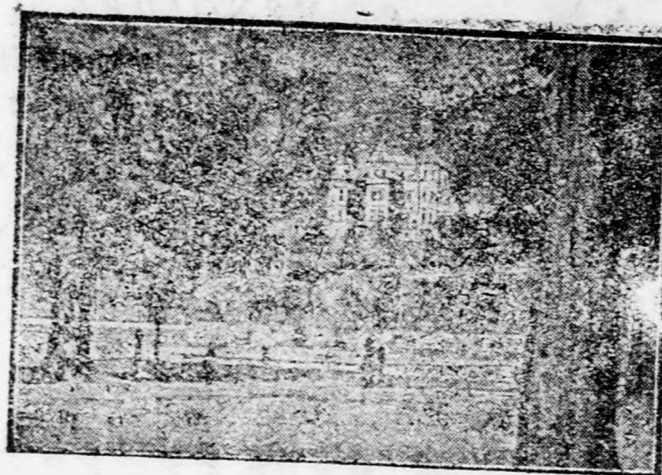
Fraskita. Lehár gyönyörű szép operettjének reprize lesz kedden este. Új szereposztásban kerül színre kedden este. Karácsonyi Ili és Tolnay játszik a fő-szerepeket.

Heti műsor

- Kedd: Fraskita. (Új szereposztással. Karácsonyi Ilivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Premierbérlet 11. Sorozat 71.)
- Szerda: Muzsikus Ferkó. (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihászsal. Bérletszűnet. Sorozat 72.)
- Csütörtök: Nagytakarítás. (Újdonság, előszór. Poor Lilivel. Premier-bérlet 12. Sorozat 73.)
- Péntek: Nagytakarítás. (2. odaszor. Napi bérlet 12 B. Sorozat 74.)
- Szombat este 7-kor: Nagytakarítás (Napibérlet 13 A. Sorozat 75.)
- Szombat este fél 10-kor: Muzsikus Ferkó (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihászsal. Bérlet-szűnet. Sorozat 76.)
- Vasárnap délután fél 3-kor: Darázsfészek. (Le-szállított helyárák. Neményivel. Sorozat 77.)
- Vasárnap délután 6-kor: Muzsikus Ferkó (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay Andor, Ihászsal. Rendes helyárák. Sorozat 78.)
- Vasárnap este 9-kor: Fraskita (Karácsonyi Ilivel, Tolnay Andor, Ihászsal. Napibérlet 13 B. Sorozat 79.)
- Hétfő: Dr. Szakó Juci (13. adaszor. Poor Lilivel. Napibérlet 14 A. Sorozat 80.)

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkét 48.000.000 lej. — Fiókjai: Dés, Dioszsantmarton, Gyularehét-vár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda. Ud-varhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szévelyudvarhely. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarék-pénztár Rt. Nagyenyed. Aruaktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindentéle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Dr. Negrila-féle SZANATORIUM

sebészeti, nőgyógyászati és szülészeti betegek részére. Szabad helyek esetéa más betegeket is felvesz, kivéve a ragályos és elmebetegeket. Dr. Negrila Valer, sebész-főorvos. Brasov, Fellegvársor 7. a. Telefon 740

KADIMA-NYOMDÁBAN GYORSAN KÉSZÜLNEK

Névjegyek

CLUJ, STR. BARON L. POP 10

Parafint, stearint

és mindenféle templomi, szalon és karácsonyi gyertyát gyárt és felhívásra mintázott ár-ajánlattal szolgál. Lengyel Sándor és Flai gyertyagyára, Arad. Interurban telefon 407.

Hölgyeknek

nélkülözhetetlen toilette cikk
AMO erem szappan puder

Kapható gyógyszer tárákban és drogeriákban.

Főraktár!
Dr. Kohn Gyula gyógyszerháza — Cluj.

Kartonage

Különböző dobozokat, kartonokat a legrövidebb idő alatt készíti és szállítja az „Alfa” Dobozkészítés, Alfred Fabritius Nagyszében, Heupltz 5.

Csomagoló ládák

és mindennemű posta, libőrös ládák jutányosan bevezethetők az „Optima” ládagyárban. ECKSTEIN és RÖTH — ORADEA. Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 101-103. Telefon 9-99.

Első Nagyszébeni Cipőgyár Rt.

Október közepén jelenik meg

„A FÖLD”

oradea-marei (nagyvárad) kettős száma.

A rendkívül gazdagon illusztrált, albumnak beillő szám hű és eleven keresztmetszetét fogja adni a nagyvárad-i zsidóság hatalmas szocialis és kulturmunkájának.

Hirdetéseket elfogad

„A Föld” nagyvárad-i számába október hó 15-ig a kiadóhivatal.

hajtó szer en gyér minden ertarban
n gy:noly n, s Európátan 7 százalékkal n nem teljes, lassabb élés-ntéee.
étele Cseh- A szabadke- lágón egyre n teret hódít es szabályo- b vámtárgya- lovátiában a a tehozatal- a tehozatal- Igy tebát a ult a vámfelszabadítás ebát itt még elő szabad stársaságban.
אנחנו אל הויש האון אב עניים יקב נוסף הורה ההכרא בישבות כל הלאה הרעים מקופת ערב בביר קלות
ngl כשרה מ en Herrn ber bekannte fabrik hme אכטע

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzeréltől kezdve minden szöveg 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állásajánlatoknak 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Figyelem!

Ajánlatok erdélyi szerzők díjazott legjobbjait és állandóan frissen olvasott tiszta

libazsirt

5-től 100 kg-ig saját export bődönömén a 120 lej kg-ért, az állomás, előleg beküldése mellett. **Friedmann Sámuel - Oradea** Cusa Voda 6. Viszonteladóknek árengedmény.

Teljesen megbízható uriember pénztárnok vagy könyvelői állást 2000 lej havi fizetésért vállal. — Ajánlatokat "Hűség" jellegűre a kiadóba kéretlen. 1861

November 1-re keresek több szalmakalap vasrólyányt. Préselési gépezetk előnyben. Güzstein — Mocia. 1846

Szoba-konyhás lakást keresek a belvárosban. Cím a Fraternitas nyomdánál, Str. Baron L. Pop 10.

Exótist a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacamu

Exótistaru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Eladó vagy bérbeadó Kolozsvar belterületén tüzifa, építési telep engedélyvel, nagy telek, szállás építményvel, gőzgéppel. Faanyaggyár, Zsákutca 20. 1865

Különbejárati butorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszobával használati centrumban. — "Állandó lakó" jellegűre a kiadóba, vagy délután 4-8-ig az Uj Kelet szerkesztőségében személyesen.

Hölgyeim!

Bársony- és filz modellek

érkeztek az

"IDEAL" kalapszalomba

Feltűnő olcsó árak. Filz és bársony átalakítások gyári áron 48 óra alatt készülnek. Cluj, E. Ferd. 8.

Perzsa szőnyegek

és használt gyári szőnyegek gyönyörű mintákkal minden méretben

részletfizetésre is.

Rosenberg szőnyegkereskedésében Cluj, Calea Victoriei 5.

Sürgösen eladó antik ezüst tárgyak: empire, reneszánsz és biedermeier stílusban, tálcák, gyertyatartó, cukortartó stb. Altvien porcelán tálca és egy soros kék gyöngy. Mermelstein, Malom-u 7 I. em. d. e. 11-1-ig, d u 4-7-ig. 1882

Fiatal segéd, ki ablaküvegezésben és képkerekezésben jártas, felvétetik Kappel László, üvegpor-csillányszer, Gherla. 1850

Gépészmérnök - ballgató, ki nagyobb műszaki vállalkozásokban, műszaki vállalatok vagy gépgyárnál utazó mérnöki alkalmazást keres. Megkeresést "Erdély területén" jellegűre a kiadóba kér. 1866

2 ékszerész tanuló felvételére "Splendid" ékszerárú műhely, Máramar-utca 13 (Szombaton zárva).

Mindentéle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, periratok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készülnek. Dr. Mandel, Str. Raftiu (v. Kötő-u.) 3.

Clujon telefonhívásra mintával szolgálunk

Egy egész éven át

hirdeti cégét és vevőinek a legszebb ajándékot nyújtja, ha a

FRATERNITAS-NYOMDA

CLUJ, STR. BARON L. POP 10 TELEFON 10-47

kiadásában megjelenő, olcsó és rendkívül

praktikus, újrendszerű reklám falinaptárt

rendel

Vidéki érdeklődőknek postán küldünk mintát

Olcso és rendkívül praktikus

A leghasznosabb befektetés

CHAMOTTE-(tűzálló)-ANYAGOK

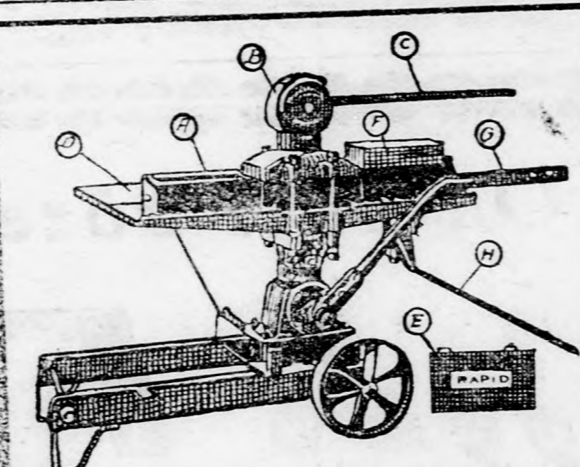
minden minőségben, bármily célra. Chamotte-, agyagdinasz- és silikattégglák az összes iparágak részére (a rendes tégláktól a legkeményebb idomos és nagyváltó). Pékkemence-lapok, kúpokkemence-tégglák többzörösen kipróbált minőségben Saválló-tégglák, lapok és edények minden alakban és nagyságban. Chamottehabares, tűzállóanyag és quarchomok. Quarcliszt (finomra őrölt, idegen anyagok mentes) zomanc csövek. Kiválóra referenciával szolgálnak. Éveskénti termelőképesség: 8 millió kilogramm formázott chamotte, 12 millió kilogramm nyersanyag.

Keramische Industria (Keramikai ipar) Bara-Mare (jud. Hunedoara). Központi iroda: Sibiu-Nagyszében, Str. Pintenului 36. Rövid levél- és táviratcím: Ceramica Sibiu. Telefonszám: 117.

Mielőtt bázire cipőt vásárolna, saját érdekében keresse fel

Gonda Testvérek cipőáruházát

hol a legszebb, legdivatosabb cipőket a legolcsóbb árban szerezheti be. Iskolai cipőkben nagy választék. Üzletek: Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25. a Főpostával szemben. Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 5. Park szálloda

Figyelem!

Kevés költséggel mindenki saját házat építhet a "RAPID" kézi téglapréssal. Óriási, felülmúlhatatlan, napi teljesítménye 5000 db. "RAPID" téglapréssal gyártható: Kis és nagy méretű fel idom, kút, kémény, tábla, keramik lap stb. Gyártja és forgalomba hozza kizárólagos joggal az Arad Vasipari Részvénytársaság A "Rapid" kéziprés ára L. 30.000 Sulya 310 kg.

A közkeveltségnek örvendő

"Ursus-Extra"

világos sörkülönlegesség ismét kapható.

CZELL-sörfőzde Kolozsvar-Monostor

Cluj, Calea Victoriei 5. Telefon: 10-47

Szerkesztés... 1926 okt... Királyi... Fer... Cluj... Aki pe... koezzék... mely az... feller agy... igényel le... hogy az... számára... Rockefeller... tett azzal... összegege... a genfi Né... legyen a fe... évezred ut... igazságot... a boldog u... Ha ezt... felállítják... eddigicél... hetni eddig... csináljon a... gyógyítani... az igazság... fogalmat... való hivatko... ellen. Mird... az élet küz... való igazság... tünk, tévedt... És amióta... veszélyben... szerű, hogy... azt. Mert az... legjobban ir... Hogy ez... kebben, min... élet legfőbb... birtokában i... teüli is val... amelyet meg... Holott m... fel nem fede... értékét, mert... értelmében... nek, aminek... De bizony... vállalkozni... kutatására... hetne az esp... londoni váro... költő; erény... lehetne de... ott egymásra... fenégs hang... Hiszen é... vőünk és me... "Ba" repülő... ónyel körül... előlünk jóték... Még szere... tetemes töme...